

Anna Stolarczyk, Aneta Grzech

Usługi pocztowe na tle wybranych usług ICT w sektorze łączności w latach 2001-2008

Ekonomiczne Problemy Usług nr 58, 705-711

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANNA STOLARCZYK, ANETA GRZECH

Instytut Łączności

a.stolarczyk@itl.waw.pl, a.grzech@itl.waw.pl

USŁUGI POCZTOWE NA TLE WYBRANYCH USŁUG ICT W SEKTORZE ŁĄCZNOŚCI W LATACH 2001-2008

Przez wiele lat w literaturze przedmiotu wskazywano głównie na pojawiające się zagrożenia dla rynku usług pocztowych ze strony dynamicznie rozwijających się usług komunikacji elektronicznej (usług społeczeństwa informacyjnego, czy usług ICT – *Information and Communication Technologies*). W niniejszym artykule zwrócono uwagę na pozytywny trend rozwoju usług pocztowych w latach 2001-2008. Można też domniemywać, że usługi komunikacji elektronicznej, np. poczta elektroniczna i SMS¹, wywierają korzystny wpływ i determinują nowe kierunki działalności operatorów pocztowych, którzy wykorzystując w sposób planowany te usługi mogą wnieść istotny wkład w rozwój polskiej e-gospodarki, a co za tym idzie gospodarki w ogóle. Wprowadzają nowe – o wartości dodanej – usługi pocztowe, skierowane do ściśle określonych klientów, zarówno podmiotów gospodarczych, jak i indywidualnych konsumentów. Chodzi tu głównie o segment przesyłek ekspresowych i kurierskich, pocztę hybrydową, bankowość elektroniczną, usługi finansowe i ubezpieczeniowe oferowane przez operatorów pocztowych. W tych obszarach działalności pocztowej mogą być wykorzystane wszelkie usługi on-line świadczone za pomocą sieci Internet. Wagę tego problemu podkreśla również fakt,

---

¹ Np. nowa – na polskim rynku – usługa, gwarantująca klientom firm z obszaru *e-commerce*, szybki, wygodny i tani odbiór przesyłek. W tym wypadku usługa funkcjonuje w oparciu o system skrzytek pocztowych, w których możliwy jest odbiór paczek w dowolnym czasie i dogodnej lokalizacji, 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu. Klient, aby odebrać zakupioną przesyłkę, musi wpisać na panelu skrytki pocztowej numer telefonu komórkowego oraz otrzymany SMS-em lub e-mailem kod odbioru, a skrytka z oczekiwaną przesyłką otworzy się (www.paczkomaty.pl).

że znalazł on odzwierciedlenie w projekcie nowej ustawy Prawo pocztowe, a mianowicie zaproponowano zmianę definicji pojęcia „usługa pocztowa” i rozszerzenie jej zakresu o zapis, że „usługę pocztową stanowi również przesyłanie przesyłek pocztowych przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, jeśli na etapie przyjmowania, przemieszczania lub doręczania przekazu informacyjnego przyjmują one fizyczną formę przesyłki listowej”.²

Zasygnalizowane wyżej pozytywne aspekty rozwoju usług pocztowych przedstawiono w oparciu o analizę niewielkiego obszaru krajowego sektora łączności poprzez: pryzmat zmian przychodów ze sprzedaży poszczególnych usług łączności, zwrócenie uwagi na ich miejsce w gospodarce narodowej w odniesieniu do udziału przychodów ze sprzedaży usług w PKB, a także porównanie zmian liczby przesyłek listowych³ ze zmianami wybranych usług komunikacji elektronicznej w latach 2001-2008.

Szczegółowe dane dotyczące przychodów ze sprzedaży usług łączności i ich roczne zmiany przedstawiono w tabeli 1⁴. Z tego zestawienia wynika, że w analizowanym okresie średni roczny wzrost przychodów ze sprzedaży usług telefonii komórkowej kształtował się na poziomie ok. 1 900 mln zł, usług transmisji danych i poczty elektronicznej - ok. 530 mln zł, a usług pocztowych – ok. 360 mln zł. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że przychody ze sprzedaży usług telefonii stacjonarnej obniżały się rocznie średnio o ok. 780 mln zł, natomiast wartość usług łączności ogółem wzrastała rocznie średnio o ok. 2 130 mln zł. W 2008 r. w porównaniu z 2001 r. (patrz rysunek 1) najwyższy wzrost przychodów ze sprzedaży dotyczył usług transmisji danych i poczty elektronicznej – o 604%!, telefonii ruchomej (komórkowej) o 130%, usług transmisji telewizyjnej i radiofonicznej – o 117%, a usług pocztowych o 75%, podczas, gdy przychody całego sektora wzrosły o 46%.

Należy podkreślić, że w 2008 r. w stosunku do 2007 r. wartość usług pocztowych wzrosła o 15%, transmisji danych – o 16%, a telefonii komórkowej - o 7%. Z kolei wpływy ze sprzedaży usług telefonii stacjonarnej w 2008 r. w stosunku do 2007 r. obniżyły się o 3,5%, natomiast w porównaniu z 2001 r. - o 36%. Spadek przychodów dotyczył również usług radiokomunikacyjnych i transportowych.

---

² http://bip.mi.gov.pl/pl/bip/projekty_aktow_prawnych/projekty_ustaw/ustawy_poczta/-proj_ust_prawo_pocztowe, Założenia do projektu ustawy Prawo pocztowe, Ministerstwo Infrastruktury, Projekt z dnia 6 listopada 2009 r.

³ W tym wypadku, w oparciu o dane GUS-u, liczba przesyłek listowych dotyczy nadanych zwykłych i poleconych przesyłek listowych.

⁴ W artykule wykorzystano wyłącznie dane statystyczne opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny: <http://www.stat.gov.pl>

Tabela 1

Przychody ze sprzedaży usług łączności i ich roczne zmiany w latach 2001-2008

Usługi w sektorze łączności		2001 r.	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Ogółem	mln zł	32 369,2	35 073,5	37 723,1	41 595,3	42 109,5	43 661,8	45 316,7	47 282,5
	%	-	8,4	7,6	10,3	1,2	3,7	3,8	4,3
Pocztowe ¹	mln zł	3 345,1	3 687,6	3 972,4	4 267,4	4 542,9	4 824,2	5 087,7	5 858,8
	%	-	10,2	7,7	7,4	6,5	6,2	5,5	15,2
Telefonii stacjonarnej ²	mln zł	15 053,0	14 947,4	13 921,0	13 973,3	12 143,5	10 978,0	9 951,2	9 607,4
	%	-	-0,7	-6,9	0,4	-13,1	-9,6	-9,4	-3,5
Transmisji telewizyjnej i radiofonicznej	mln zł	707,5	963,8	1 598,7	1 838,1	1 418,3	1 239,2	1 349,2	1 535,8
	%	-	36,2	65,9	14,9	-22,8	-12,6	8,9	13,8
Radiokomunikacyjne	mln zł	254,5	594,0	153,8	146,1	124,7	83,8	40,3	51,7
	%	-	133,4	-74,1	-5,0	-14,7	-32,8	-51,9	28,3
Telefonii komórkowej	mln zł	10 199,0	12 262,8	14 676,3	17 243,3	18 474,8	20 660,7	22 045,5	23 599,9
	%	-	20,2	19,7	17,5	7,1	11,8	6,7	7,1
Transmisji danych i poczty elektronicznej	mln zł	611,1	873,6	1 270,9	2 015,9	3 038,0	3 326,6	3 694,8	4 301,7
	%	-	42,9	45,5	58,6	50,7	9,5	11,1	16,4
Transportowe	mln zł	353,8	166,3	207,9	187,5	253,2	226,6	315,4	44,1
	%	-	-53,0	25,0	-9,8	35,0	-10,5	39,2	-86,0

Objaśnienia:

¹⁾ przychody ze sprzedaży usług pocztowych obejmują: opłaty za nadane przesyłki listowe, paczki i listy wartościowe, przekazy pocztowe i emerytalno-rentowe,

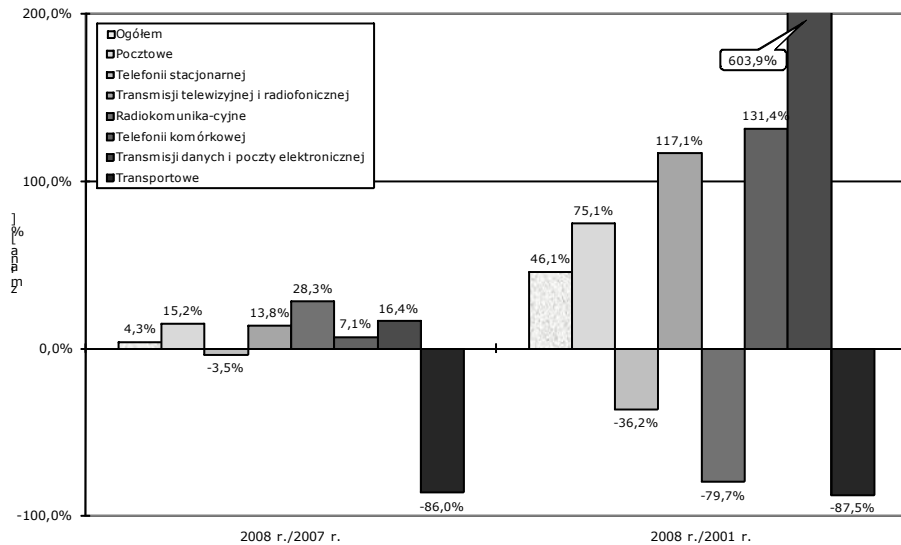
²⁾ do 2002 r. dane dotyczące telegrafii i telefonii stacjonarnej publikowano łącznie.

Źródło: opracowano na podstawie *Łączność – wyniki działalności*.

Konsekwencją opisanych wyżej, korzystnych zmian w segmencie usług pocztowych jest zwiększenie udziału przychodów z ich sprzedaży w ogólnych przychodach z usług łączności - z 10,3% w 2001 r. do 12,4% w 2008 r. (rysunek 2). W omawianym okresie największy udział w wartości sektora łączności miały wpływy ze sprzedaży usług telefonii komórkowej – od 31,5% do 50%.

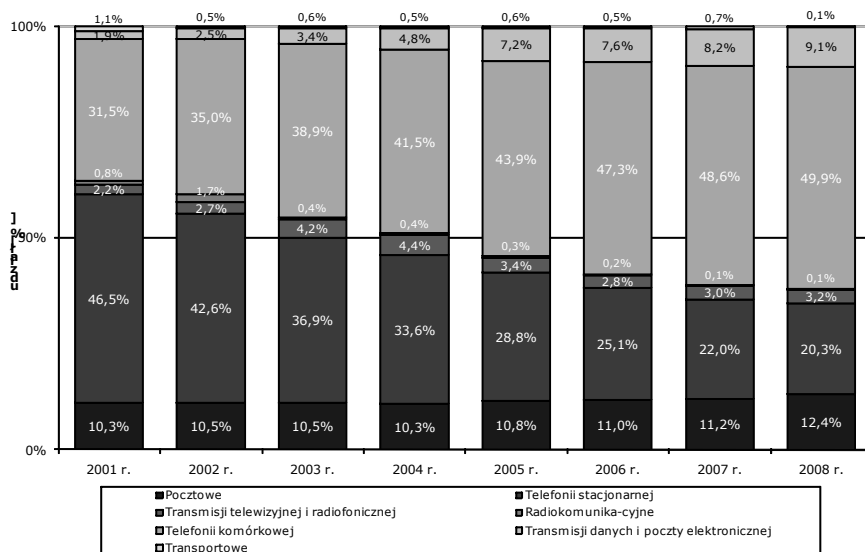
Natomiast zdecydowanie najszybciej rozwijającym się segmentem były usługi transmisji danych i poczty elektronicznej, ich udział w przychodach ogółem ze sprzedaży usług łączności w latach 2001-2008 zwiększył się 4,5-krotnie (z ok. 2% do 9%).

W przypadku udziału przychodów ze sprzedaży usług telefonii stacjonarnej w ogólnych przychodach wygenerowanych ogółem na polskim rynku łączności z niepokojem należy podkreślić, że w omawianym okresie zmniejszył się on o ponad 26% (z 46,5% do 20,3%). Nieznacznie wzrósł udział wartości usług transmisji telewizyjnej i radiofonicznej – z 2,2% do 3,2%. Natomiast udział wartości usług radiokomunikacyjnych zmniejszył się w granicach z 0,8% do 0,1%, a transportowych – z 1,1% do 0,1%.

Rys. 1. Zmiany przychodów ze sprzedaży usług łączności w 2008 r. w porównaniu z 2007 r. oraz z 2001 r.

Źródło: opracowano na podstawie *Łączność – wyniki działalności*.

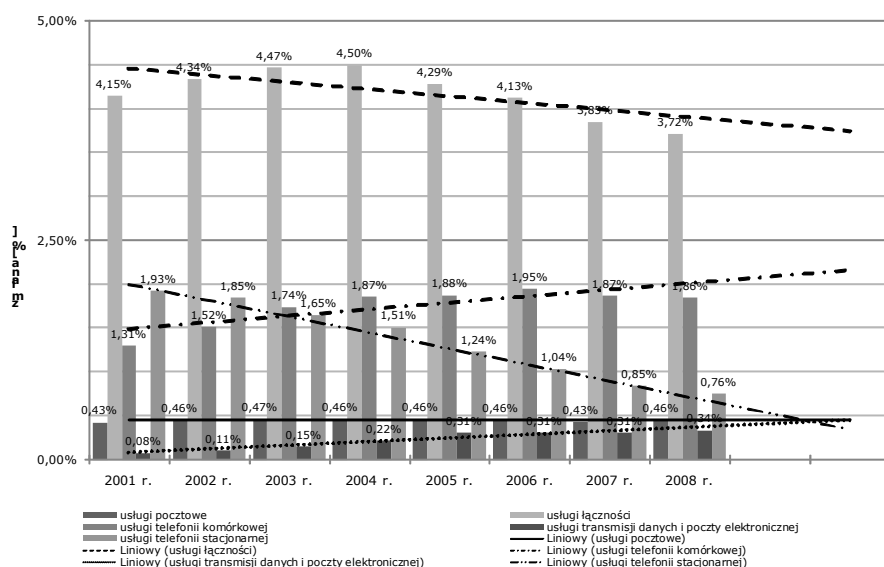

Rys. 2. Udział przychodów ze sprzedaży poszczególnych usług łączności w przychodach ze sprzedaży usług w sektorze łączności ogółem w latach 2001- 2008

Źródło: opracowano na podstawie *Łączność – wyniki działalności*.

Interesujące jest również porównanie miejsca (pod względem wartości) usług pocztowych, telefonii komórkowej i transmisji danych w krajowej gospodarce. Pokazano też trendy rozwoju tych segmentów oraz sektora łączności ogółem na najbliższe 2 lata (rysunek 3). Otóż, w całym analizowanym okresie udział przychodów ze sprzedaży usług pocztowych w PKB nie podlegał znaczącym wahaniom i utrzymywał się na średnim poziomie 0,45%. Prawdopodobnie w nadchodzących latach – przynajmniej do 2013 r., tj. do całkowitego uwolnienia rynku usług pocztowych – nie ulegnie znaczącym zmianom.

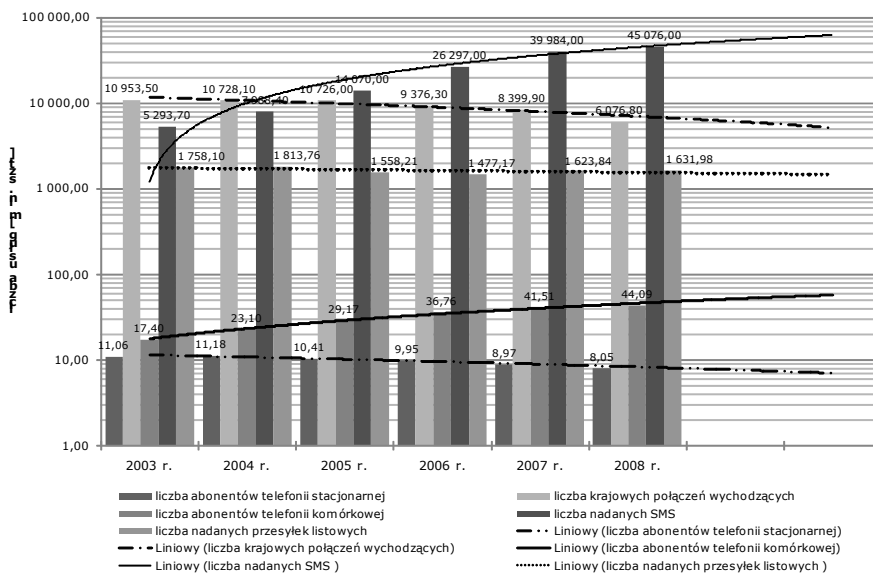
Wyraźne tendencje wzrostowe zarysowują się w przypadku udziału w PKB wartości usług telefonii ruchomej oraz usług transmisji danych i poczty elektronicznej. Udział ten zwiększył się odpowiednio – z 1,31% do 1,86% oraz z 0,08% do 0,34%. W przedziałach czasowych – od 2001 r. do 2004 r. odnotowano wzrost udziału przychodów wygenerowanych ze sprzedaży usług w sektorze łączności w PKB - z 4,15% do 4,50%, natomiast od 2004 r. do 2008 r. jego spadek – z 4,29% do 3,72%, tendencje spadkowe potwierdza również linia trendu (rysunek 3). Najwyraźniej największy wpływ na spadek udziału wartości tego sektora w krajowej gospodarce miało obniżenie przychodów ze sprzedaży usług telefonii stacjonarnej, których udział w PKB zmniejszył się z 1,93% do 0,76%, tj. 2,5-krotnie.

Rys. 3. Porównanie udziału przychodów ze sprzedaży usług: w sektorze łączności ogółem, telefonii komórkowej, transmisji danych oraz pocztowych w Produkcie Krajowym Brutto w latach 2001-2008

Źródło: opracowano na podstawie *Łączność – wyniki działalności*.

Porównanie zmian liczby nadanych przesyłek listowych ze zmianami liczby wybranych usług komunikacji elektronicznej w latach 2003-2008 i trendów ich rozwoju do 2010 r. (rysunek 4), generalnie potwierdza omówione wyżej kierunki zmian w segmencie usług pocztowych na tle całego sektora łączności. W tym wypadku można by się spodziewać, że w świetle znacznego wzrostu liczby abonentów telefonii komórkowej – o 153%, a liczby nadanych SMS-ów – o 751% w analizowanym okresie spadek liczby przesyłek listowych będzie znaczny. Jednak w 2008 r. w porównaniu z 2003 r. wyniósł on 7%, podczas gdy spadek liczby abonentów telefonii stacjonarnej i liczby połączeń telefonicznych był znacznie wyższy, odpowiednio 27% i 44%. Tak więc rozwój usług telefonii komórkowej może stanowić większe zagrożenie dla rynku telefonii stacjonarnej niż dla rynku przesyłek listowych. Wprawdzie od 2003 r. do 2006 r. wolumen listów zmniejszał się, to jednak już w 2007 r. odnotowano jego 10% wzrost, a w 2008 r. o kolejne 0,5%.

Rys. 4. Liczba nadanych przesyłek listowych na tle zmian liczby wybranych usług ICT w latach 2003-2008 i tendencje zmian do 2010 r.

Źródło: opracowano na podstawie *Łączność – wyniki działalności*.

Generalnie zarówno analiza zmian przychodów ze sprzedaży usług pocztowych na tle zmian przychodów z poszczególnych usług łączności ogółem oraz na tle wartości PKB w latach 2001-2008, jak i zmian liczby przesyłek listowych oraz wybranych usług komunikacji elektronicznej wskazuje na pozytywne tendencje rozwoju rynku pocztowego. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że jakkolwiek

rynek pocztowy nie należy do działań wpływających w istotny sposób na rozwój krajowej gospodarki, to jednak należy podkreślić znaczenie usług pocztowych jako czynnika pełniącego ważną funkcję komunikacyjną w społeczeństwie.

Literatura

1. Główny Urząd Statystyczny: *Łączność – wyniki działalności za lata 2004-2008*, http://www.stat.gov.pl/gus/5840_747_PLK_HTML.htm
2. http://bip.mi.gov.pl/pl/bip/projekty_aktow_prawnych/projekty_ustaw/ustawy_poczta/proj_ust_prawo_pocztowe, Założenia do projektu ustawy Prawo pocztowe, Ministerstwo Infrastruktury, Projekt z dnia 6 listopada 2009 r.
3. Stolarczyk A., Pawlak H., Nierebiński R., Fereniec M.: *Rozwój rynku usług pocztowych*. Raport 3 wraz z Załącznikiem. SPIII.1 - System okresowych raportów dotyczących rynku rozwoju usług pocztowych, konkurencji i podmiotów działających na tym rynku. Warszawa, październik 2008 r.
4. Urząd Komunikacji Elektronicznej: Raport Prezesa UKE o stanie rynku usług pocztowych w Polsce w 2008 roku. Warszawa, maj 2009 r.

POSTAL SERVICE IN THE BACKGROUND OF SELECTED ICT SERVICES IN THE COMMUNICATIONS SECTOR IN 2001-2008

Summary

The article presents the development of postal services on the base of the Polish communications sector analysis through: the prism of change of revenue of communications services and their place in the national economy in relation to the share of revenue generated by selected services in GDP. Although a comparison volume changes of items of correspondence and selected electronic communications services in the period 2001-2008. According to this, there was pointed the positive aspects of development of postal services.

Translated by Anna Stolarczyk